

بررسی عوامل مؤثر بر نقش آفرینی اقوام مرزنشین ایرانی در امنیت ملی (با تأکید بر استان کرمانشاه)

کتاب عباس فرخی^۱

استاد راهنما: دکتر محمد باقر حشمت زاده

استادان مشاور: دکتر ابراهیم حسن بیگی - دکتر حسین حسینی

سال دفاع: ۱۳۸۴

مقطع: دکتری دفاع ملی

قوم و قومیت موضوعی مختص به کشوری خاص نمی باشد، بلکه موضوع قوم و قومیت یک پدیده فراگیر به حساب می آید که اکثر کشورهای جهان درگیر آن بوده و همواره مترصد اتخاذ سیاست ها و استراتژی های مؤثر در قبال اقوام، خاصه اقوام مرزنشین خود می باشند. مسأله قومیت از جمله مهمترین مسائل سیاسی-امنیتی فراروی کشورهای کثیرالقوم در سال های پایانی قرن بیستم محسوب شده و در قرن بیست و یکم نیز همچون گذشته مهم خواهد بود. اهمیت این مسأله سیاسی-امنیتی از فراگیری، تداوم، شدت و عمق آن ناشی می شود و این عوامل خود باعث گردیده اند که نه تنها کشورهای در حال توسعه، بلکه اغلب واحدهای سیاسی با ویژگی های دموکراسی همچون بیشتر کشورهای اروپایی، کانادا و حتی روسیه فعلی، پدیده قوم و قومیت را به عنوان یک نیروی مهم در نظر گیرند.

با توجه به مطالب مطروحه فوق این موضوع که اصلاً اقوام و قبائل مرزنشین می توانند در مباحث امنیت ملی نقش ایفا کنند حائز اهمیت است. محقق بر این اساس

۱. دانش آموخته دکتری دانشگاه عالی دفاع ملی

درصد برآمده تا از دیدگاه جدیدی به این موضوع پرداخته و عوامل مؤثر بر نقش آفرینی اقوام مرزنشین را در امنیت ملی مورد پژوهش قرار دهد.

این پژوهش در جهت پاسخ گویی به این سؤال است که: اقوام مرزنشین ایرانی که در حاشیه نوار مرزی مستقر می باشند، تحت تأثیر چه عواملی از منظر سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و نظامی در امنیت ملی کشور جمهوری اسلامی ایران ایفای نقش نموده اند؟ عوامل مؤثر بر نقش آفرینی اقوام مرزنشین ایرانی در امنیت ملی کدامند؟

□ روش تحقیق، جامعه آماری، حجم نمونه و ابزار گردآوری اطلاعات

روش این پژوهش پیمایشی است. این پژوهش دارای ۲ جامعه آماری الف- همه اقوام مرزنشین ایرانی ساکن در مناطق مرزی استان کرمانشاه که حداقل دارای مدرک تحصیلی کارشناسی می باشند و ب- همه مسئولین سیاسی، اجتماعی- فرهنگی، اقتصادی و نظامی استان کرمانشاه که با موضوع اقوام مرزنشین استان آشنایی لازم را دارند.

روش نمونه گیری این پژوهش تصادفی ساده است. و با توجه به فرمول تعیین حجم نمونه، تعداد نمونه آماری گروه الف ۱۶۲ و گروه ب ۳۰ نفر تعیین شده است. در این پژوهش ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه ای است که توسط محقق طراحی و ساخته شده است.

□ نتایج پژوهش

با توجه به یافته های این پژوهش از دیدگاه اعضاء جامعه نمونه اقوام مرزنشین استان کرمانشاه، هرچهار متغیر مستقل دولت مرکزی، نظام بین الملل، نخبگان محلی و موقعیت ژئوپلیتیکی بر نقش آفرینی اقوام مرزنشین در امنیت ملی مؤثرند، اما از آنجایی که میانگین متغیر دولت مرکزی ۴/۱۰، موقعیت ژئوپلیتیکی ۴/۳۰، نظام بین الملل ۳/۹۲ و نخبگان محلی ۳/۷۶ می باشد به راحتی می توان دریافت که مقدار تأثیر متغیرهای دولت مرکزی، نظام بین المللی و موقعیت ژئوپلیتیکی با یکدیگر تفاوت معنی دار نداشته اما مقدار تأثیر متغیر نخبگان محلی با ۳ متغیر دیگر دارای تفاوت معنی دار بوده است. از دیدگاه مسئولین استان های مرزی اعم از شخصیت های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و نظامی نیز ۳ متغیر مستقل دولت مرکزی، نظام بین المللی و موقعیت ژئوپلیتیکی بر نقش آفرینی اقوام مرزنشین در امنیت ملی مؤثرند. با بررسی

میانگین متغیرهای ۴گانه می توان دریافت دولت مرکزی با میانگین ۴/۳۴ نظام بین الملل با ۴/۱۴، نخبگان محلی با ۳/۹۹ و موقعیت ژئوپلیتیکی با میانگین ۴/۳۷ از نظر میزان تأثیر بر نقش آفرینی اقوام مرزنشین در امنیت ملی با تأثیر یکسان داشته و تفاوت معنی دار در مقدار تأثیر آن وجود ندارد.

دیگر یافته های پژوهش نشان می دهد که بین نگرش اعضاء جامعه مرزنشینان و مسئولین استان های مرزی در خصوص میزان تأثیر چهار متغیر دولت مرکزی، نظام بین الملل، نخبگان محلی و موقعیت ژئوپلیتیکی بر نقش آفرینی اقوام مرزنشین در امنیت ملی تنها در یک مورد از متغیرهای ۴گانه تفاوت معنا دار وجود دارد، بدین معنا که مسئولین استان های مرزی نسبت به اعضاء جامعه مرزنشینان، میزان تأثیر متغیر نخبگان محلی را در نقش آفرینی اقوام مرزنشین در امنیت ملی بیشتر می دانند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پروشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی